

-i samarbete med deltagande kommuner

TAXESTATISTIK 2022

-Sammanställning över kommunala vatten och avloppstaxor
gällande 1 januari 2022

24.5.2023

VA-utredare David Ståhlman

VA-utvecklare Sofie Dahlsten

Uppdragsgivare:

VA-samarbetet

Innehåll

1.	Inledning.....	3
2.	VA taxor.....	4
3.	Typhus A.....	4
4.	Kommuner inom VA-samarbetet.....	5
5.	Anslutningsavgift Typhus A.....	6
6.	Brukningavgift Typhus A.....	7
7.	VA kostnad Typhus A.....	8
8.	Literpris för dricksvatten Typhus A.....	9
9.	Förhållande fast/rörlig taxa.....	10
10.	Resultat.....	11
	<i>VA taxor 2020–2022.....</i>	<i>11</i>
	<i>VA taxor i Sverige och Finland.....</i>	<i>13</i>
11.	Analys.....	15
	<i>Olika kostnader i kommunerna.....</i>	<i>15</i>
12.	Diskussion och förslag.....	17
13.	Begreppsförklaringar.....	18
14.	Referenser.....	18

1. Inledning

VA-samarbetet samlar in och sammanställer VA-nyckeltal, däribland VA-taxor. Insamling av VA-taxestatistik sker sedan år 2021 årligen.

Dataunderlaget har samlats in från kommunernas offentliga styrdokument och VA-ansvariga tjänstemän.

I taxestatistiken redovisas alla avgifter inklusive moms. Taxejämförelsen tar inte hänsyn till om kommunen har skattetillskott vilket kan påverka jämförelsen.

VA-samarbetet har tre huvudsyften med rapporten. Att beskriva den faktiska utvecklingen av VA-taxorna, förändringar av bruksavgifter och anläggningsavgifter i enskilda kommuner och sammantaget för hela landskapet Åland samt jämförelser med Sverige och Finland.

Maj 2023

VA-samarbetet

2. VA taxor

Kommunalt VA finansieras i första hand av avgifter (taxor). Det är kommunfullmäktige som beslutar om taxans utformning och nivåer. Gällande lagstiftning säger att VA-bruksavgifter ska bestämmas så att de täcker kostnaderna för vattentjänsten. Undantag från kravet om kostnadstäckning får göras om de inte äventyrar syftena och möjligheten att uppnå de mål för vattenkvalitet som anges i vattenlagen (1996:61) för landskapet Åland.

Taxorna är komplicerade att förklara och en stor kommunikativ utmaning. De delas upp i bruksavgifter (löpande) och anslutningsavgifter (engångskostnad). Båda dessa kan innehålla olika delavgifter för dricksvatten respektive avlopp. Avgifterna kan också innehålla både fasta och rörliga delar. Det är heller inget som hindrar en kommun från att skjuta till skattemedel eller att låta intäkter från bruksavgifter finansiera utbyggnad vice versa. I mindre åländska kommuner är det vanligt att delfinansiera med skattemedel. Sammantaget gör detta att exakta jämförelser blir svåra och därför används exemplet typhus A för att få en uppfattning om skillnader.

3. Typhus A

Typhus A är ett begrepp taget från branschorganisationen Svenskt Vattens årliga taxestatistik. Definitionen har förenklats för den åländska modellen. Ett åländskt Typhus A definieras som ett enfamiljshus motsvarande en normalvilla med en vattenförbrukning $150 \text{ m}^3 / \text{år}$ ansluten till allmänt vatten- och avlopps nät.

4. Kommuner inom VA-samarbetet

Alfabetisk och byavis redovisning av kommunerna inom VA-samarbetet. De 12 deltagande kommunerna motsvarar 95 % av befolkningen på Åland.

Kommunerna redovisas med kommunnummer, kommunnamn, byar och folkmängd 31 december år 2021 och är hämtat från Ålands statistik- och utredningsbyrå (ÅSUB).

478	Mariehamn	11742	170	Jomala	5512	060	Finström	2638	736	Saltvik	1810	076	Hammarland	1619	065	Geta	505
	Apalängen	76		Andersböle	4		Bamböle	138		Antböle	10		Boda	65		Andersö	3
	Backeberg	755		Björby	140		Bartsgårda	68		Bertby	59		Borgö	0		Bolstaholm	8
	Dalberg	353		Brändö	29		Bastö	40		Borgboda	4		Bovik	73		Dånö	20
	Dalbo	391		Buskböle	13		Bergö	21		Boxö	0		Bredbolstad	71		Finnö Ge	27
	Dalkarby	188		Dalkarby	88		Bjärström	84		Daglösa	12		Byttböle	13		Gräggnäs	43
	Espholm by	26		Djurvik	26		Emkarby	79		Fremmanby	36		Djekenböle	34		Höckböle	12
	Espholm st	6		Gottby	254		Enbolstad	6		Germundö	4		Drygsböle	11		Isaksö	24
	Främmanberg	515		Gölby	191		Godby	979		Haga	73		Frebbenby	179		Labbnäs	5
	Hindersböle by	16		Hammarudda	31		Grelsby	164		Haga kungsgård	10		Hellesby	56		Möckelgräs	3
	Hindersböle st	452		Hindersböle	5		Kulla	64		Haraldsby	266		Kattby	123		Olofsnäs	27
	Johannebo	872		Ingby	380		Markusböle	50		Hjortö	41		Kråkböle	8		Pantsarnäs	22
	Kasberget	182		Jettböle	6		Pettböle	30		Hullby	4		Lillbolstad	47		Skinrnarböle	56
	Klinten	484		Jomalaby	59		Prästgården	43		Kuggböle	21		Mörby	134		Snäckö	13
	Kvarnberg	622		Karrböle	57		Pålsböle	127		Kvarnbo	84		Näfsby	70		Vestergeta	147
	Lotsberget	403		Kila	3		Rågetsböle	30		Laby	24		Postad	84		Östergeta	80
	Norrböle	37		Kungsö	266		Strömsvik	22		Lagmansby	28		Prästgården	259		Övriga	15
	Nyängen	553		Möckelby	111		Stålsby	35		Lavsböle	10		Skarpnätö	17	771	Sund	1019
	Rossen	0		Möckelö	722		Svartsmara	64		Lavö	5		Strömma	44		Berg	4
	Sjukhuset	18		Norrsunda	46		Tjudö	117		Liby	10		Sälis	61		Björby	24
	Storgården	192		Prästgården	434		Torrholstad	62		Långbergsöda	57		Torp	165		Bomarsund o Prästö	96
	Storängen	721		Ringsböle	21		Tärnebolstad	24		Näs	110		Torsholma	0		Brändbolstad	29
	Strandnäs	195		Sviby	509		Vestanträsk	116		Ovanåker	58		Västmyra	21		Domarböle	15
	Styrsö by	11		Södersunda	100		Ättböle	16		Prästgården	154		Äppelö	3		Finby	93
	Sveden	553		Torp	165		Ämnäs	205		Rangsby	73		Öra	44		Gesterby	21
	Sviby	213		Ulfsby	51		Övriga	54		Ryssböle	4		Övriga	37		Gunnarsby	7
	Svinö by	1		Vargsunda	23	417	Lemland	2135		Sonröda	8	062	Föglö	501		Hulta	35
	Vreten	504		Vestansunda	149		Bengtsböle	139		Strömma	18		Björsboda	14		Högbolstad	47
	Västernäs	1005		Vesterkalmare	640		Bistorp	47		Syllöda	13		Brättö	13		Jussböle	3
	Västra Klinten	208		Ytterby	73		Björklund	1		Sälis Sa	42		Brändö	4		Kastelholm	115
	Västra Ytternäs	597		Ödanböle	20		Flaka	161		Tengsöda	71		Bänö	1		Kulla	47
	Ytternäs by	88		Önningeby	210		Granboda	92		Toböle	45		Degerby	148		Lappböle	28
	Ytternäs st	150		Österkalmare	423		Haddnäs	15		Vassböle	19		Finholma	13		Mångstekta	55
	Österbacka	134		Överby	201		Hellestorp	184		Åsgårda	63		Flisö	11		Persby	11
	Östernäs	983		Övriga	62		Järsö	217		Ödkarby	349		Granboda	24		Prästgården	0
	Övernäs	0	438	Lumparland	376		Knutsboda	145		Övriga	25		Hastersboda	26		Rosenberg	1
	Övriga	238		Klemetsby	106		Lemböte	175	766	Sottunga	105		Horsholma	22		Sibby	22
043	Eckerö	958		Krogstad	37		Norrby	123		Finnö	2		Hummersö	7		Smedsböle	62
	Björnhuvud	31		Lumparby	81		Nätö	99		Husö	6		Jyddö	6		Strömbolstad	32
	Kyrkoböle	137		Lumpo	38		Prästgården	112		Hästö	1		Kallsö	11		Sundby	77
	Marby	33		Norrboda	41		Rörstorp	58		Sottunga	94		Nötö	20		Svensböle	10
	Storby	515		Skag	8		Stackskär	5		Övriga	2		Prästgården	17		Tosarby	39
	Torp	105		Svinö	50		Söderby	380					Sanda	12		Tranvik	96
	Överby	109		Övriga	15		Vessingsboda	58					Skogboda	10		Träsk	19
	Övriga	28					Vesteränga	69					Sommarö	18		Vivasteby	13
							Övriga	55					Sonboda	68		Övriga	18
													Stentorpa	10			
													Ulversö	19			
													Överö	10			
													Övriga	17			

5. Anslutningsavgift Typhus A

Anslutningsavgiften är en engångskostnad som kommunen uppstår av fastighetsägaren för påkoppling till det allmänna VA (vatten- och avlopp) nätet. Beräkningen av den här avgiften brukar vara ganska komplicerad eftersom den tar hänsyn till en rad olika faktorer såsom rörlängd och markförhållanden. Det är i vissa kommuner ett enhetspris men i andra ett slutpris efter färdigställande.

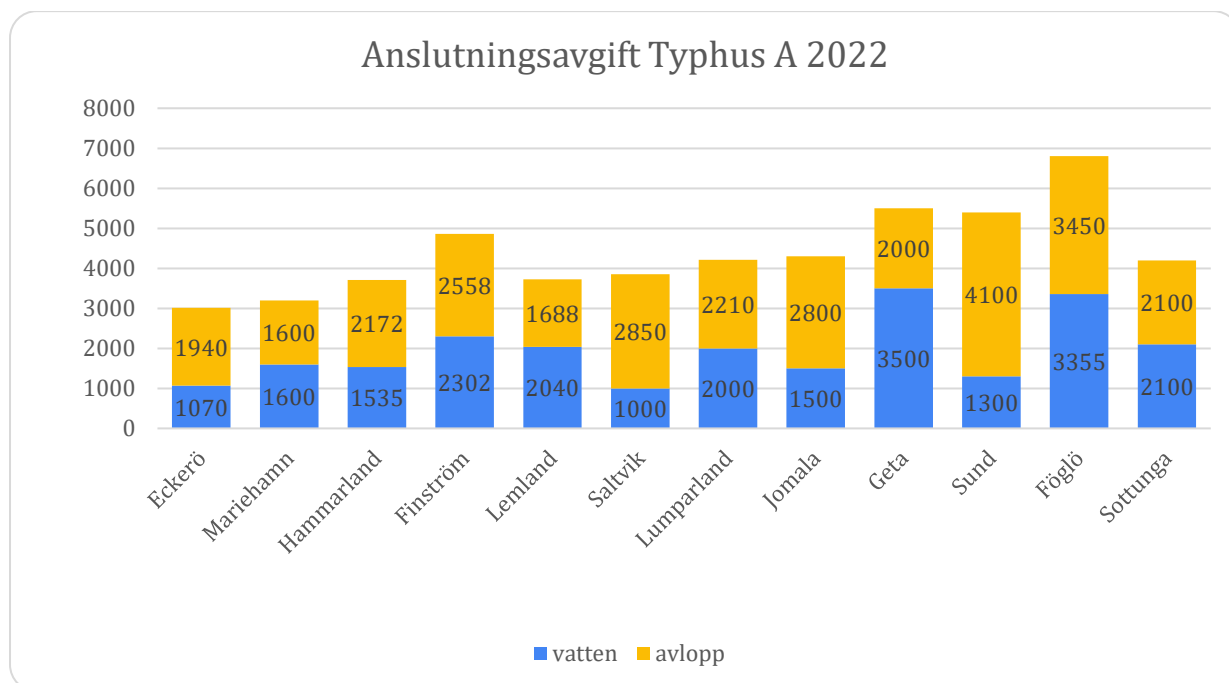

Diagram 1. Anslutningsavgift för vatten och avlopp 2022.

Medelvärdet för anslutningsavgiften för både vatten och avlopp är på Åland 4400€ år 2022.

Jämförande anläggningskostnader 2022 från branschorganisationen svenskt vatten är 13 800€ och i Finland 6600€.

6. Brukningsavgift Typhus A

Brukningsavgiften inkluderar vattengrundavgift, vattenmätaravgift samt förbrukningsavgift för vatten och avlopp.

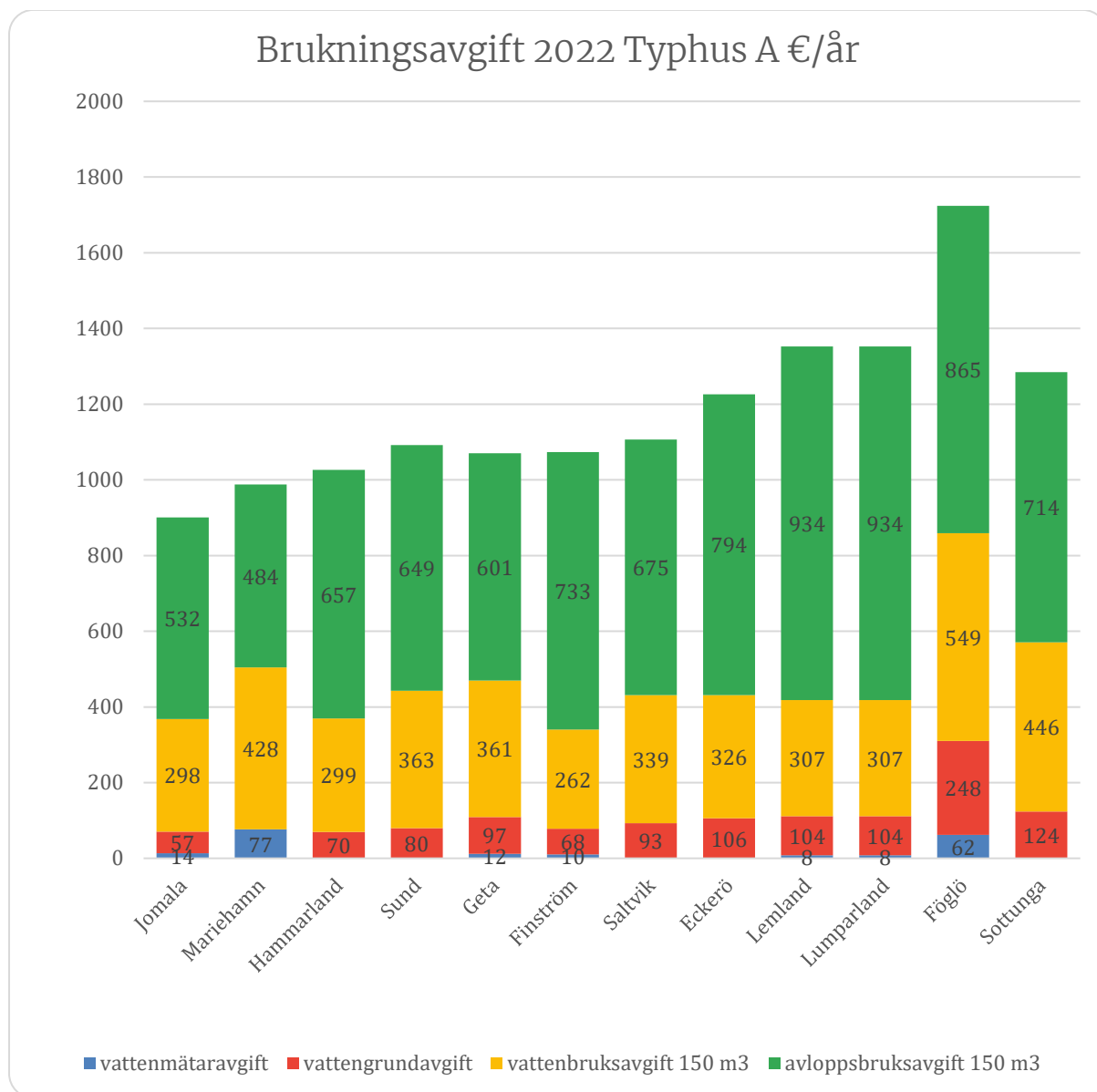

Diagram 2. Fördelning av årskostnader för Typhus A 2022.

Medeltalet för en normalvillas årliga kostnader för kommunalt avlopp ligger på 1280€. Årskostnaden bland kommunerna varierar mellan 900–1724 € vilket motsvarar en skillnad på 191 %. Jomala har lägst total VA kostnad och Föglö högst.

7.VA kostnad Typhus A

VA-kostnad per kubik räknas utifrån 1000 liter förbrukat dricksvatten samt dess avloppsreningskostnad för ett Typhus A. Samtliga brukningsavgifter beaktas.

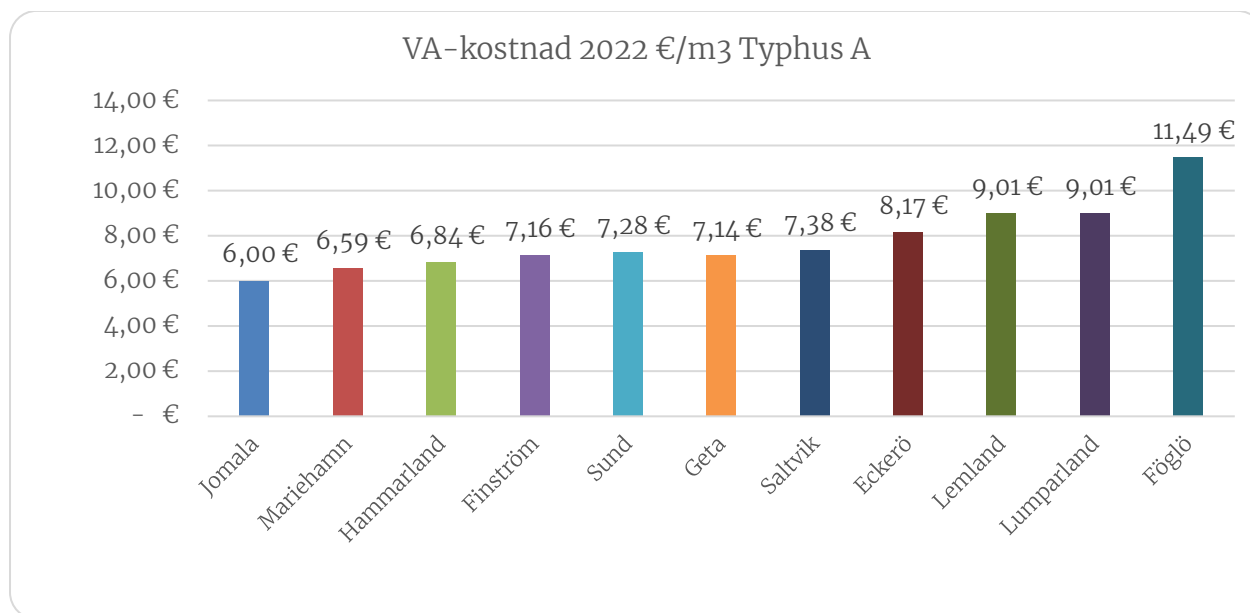
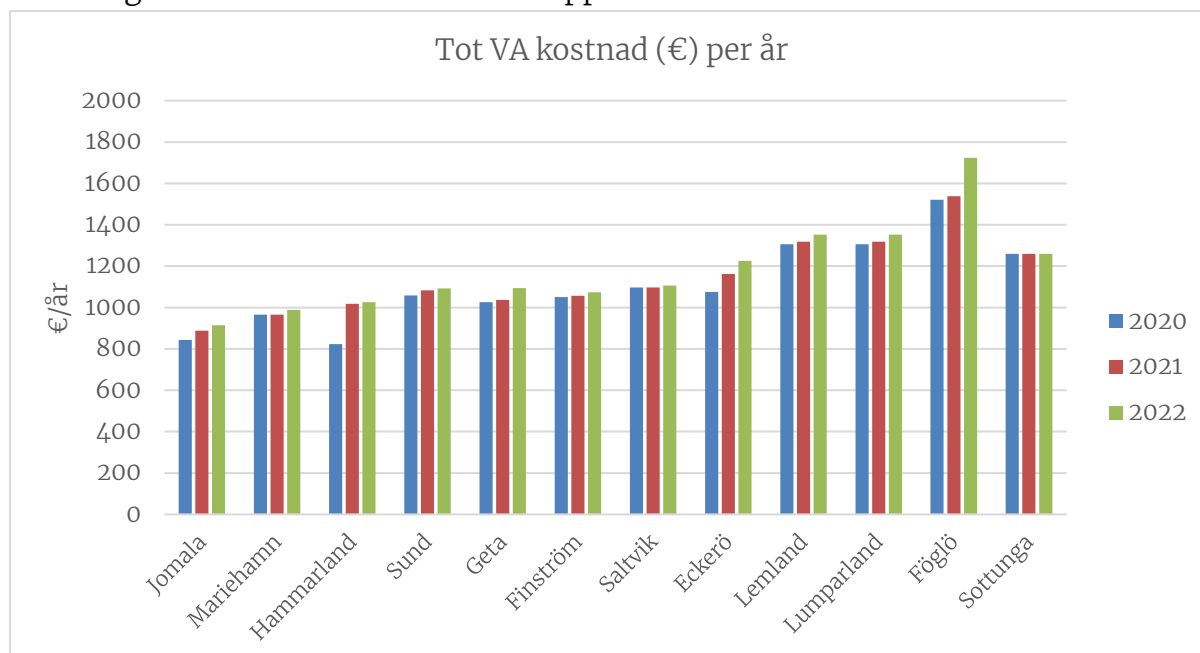

Diagram 3 total VA kostnad i euro per kubikmeter inklusive moms 2022.

Totala VA kostnaden inklusive vattengrundavgift, vattenmätaravgift samt bruksavgifter för dricksvatten och avloppsvatten

Kostnader för total VA per år för Typhus A för åren 2020–2022. Generellt för de flesta kommuner har endast en mindre ökning skett med några undantag.

8. Literpris för dricksvatten Typhus A

Priset i cent för 1 liter dricksvatten beaktar samtliga bruksavgifter inklusive moms.

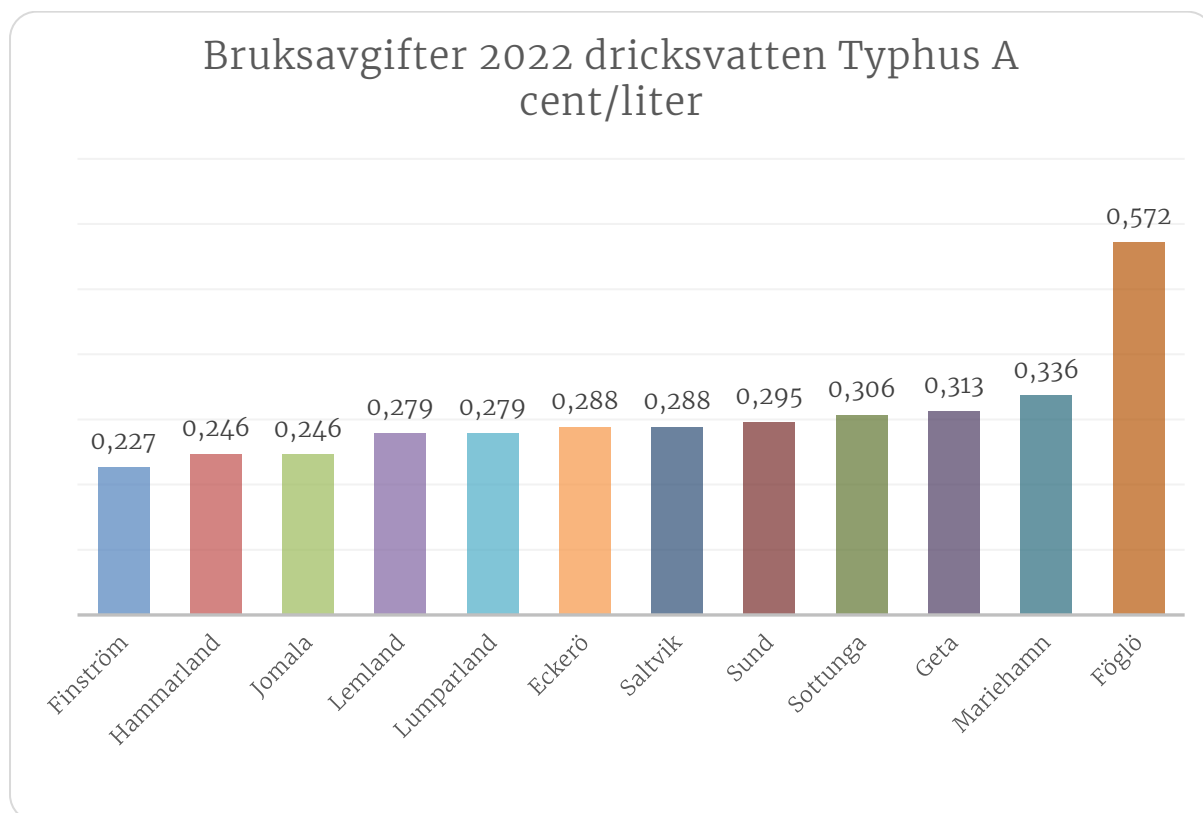

Diagram 4 Literpris för dricksvatten i cent per liter 2022 och per kommun.

Medelvärdet för literpriset 2022 var 0,31 cent. Som jämförelse från taxestatistik från branschorganisationen svenskt vatten är literpriset i Sverige 0,64 cent. Baserat på beräkningar på avfallstaxor 2022 så är literpriset 0,35 cent per liter i Finland.

Medeltalet för en normalvillas årliga kostnader för kommunalt dricksvatten ligger på 459 € motsvarande 0,0031 €/liter.

Årskostnaden bland kommunerna varierar mellan 340–859 € vilket motsvarar en skillnad på nästan 250 %. Finströms kommun har lägst och Föglö kommun har högst avgifter för dricksvatten.

9. Förhållande fast/rörlig taxa

Till fasta taxor räknas vattengrundavgift och vattenmätaravgift. Till rörliga taxor räknas förbrukningsavgifter.

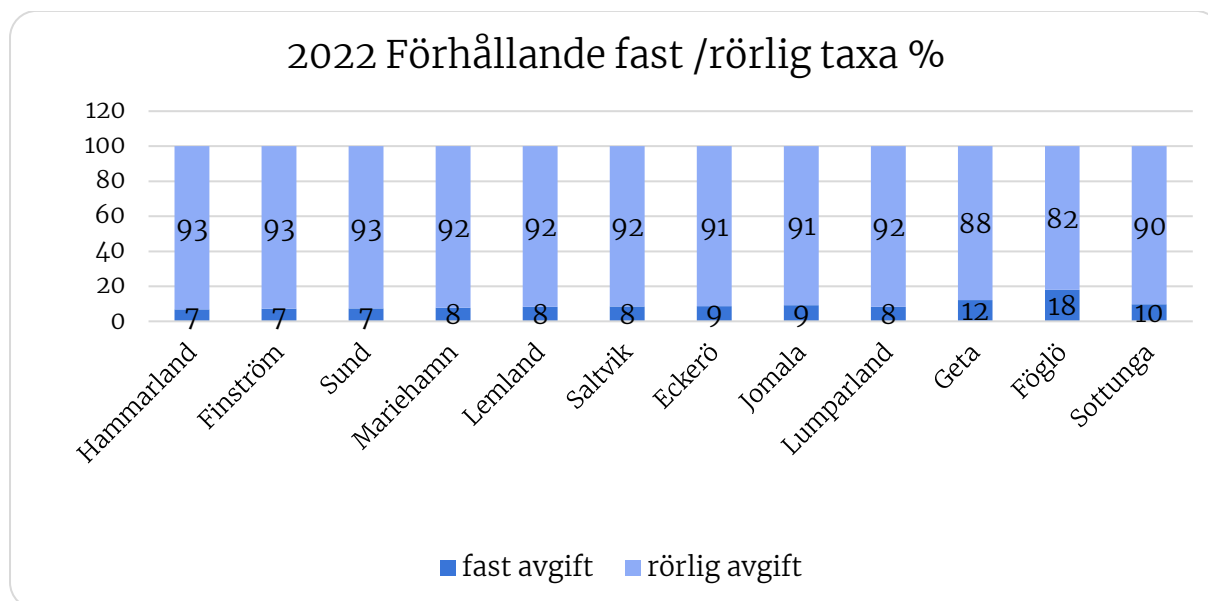

Diagram 5. Förhållande mellan fasta och rörliga avgifter 2022.

Medelvärdet för de åländska kommunerna 2022 visar på en fast avgift om 9 % och en rörlig avgift på 91%. Jämförande fördelning i Sverige är 50%/50% och i Finland 27%/ 73%.

Förhållandet bland kommunerna varierar mellan 82–93 % rörliga avgifter och 7–18 % fasta avgifter. Föglö kommun har lägst andel rörliga avgifter och Hammarlands kommun har högst andel rörliga avgifter.

Skillnaden i förhållandet mellan rörlig och fast taxa skiljer sig från Finland, framför allt för att i Finland finns en grundavgift för avlopp som inte finns i den åländska lagstiftningen. I Sverige är förhållandet ännu större. Skillnaderna kan bero på att Åland har en 40 år gammal VA-lagstiftning jämfört med Sverige och Finland vilket innebär olika krav och förutsättningar gällande taxesättning.

Det nämns i LL 1979:29 att Ålands landskapsregering i landskapsförordning kan inta särskilda bestämmelser om ekonomisk analys av verksamhetens vattenanvändning. Sådan har aldrig skett vilket kan förklara vissa större taxeskillnader och upplägg mellan de åländska kommunerna, samt skillnader jämfört med svenska kommuner. Abonnenters möjlighet att påverka sina slutliga VA-kostnader blir större ju högre grad avgifterna är rörliga.

10. Resultat

VA taxor 2020–2022

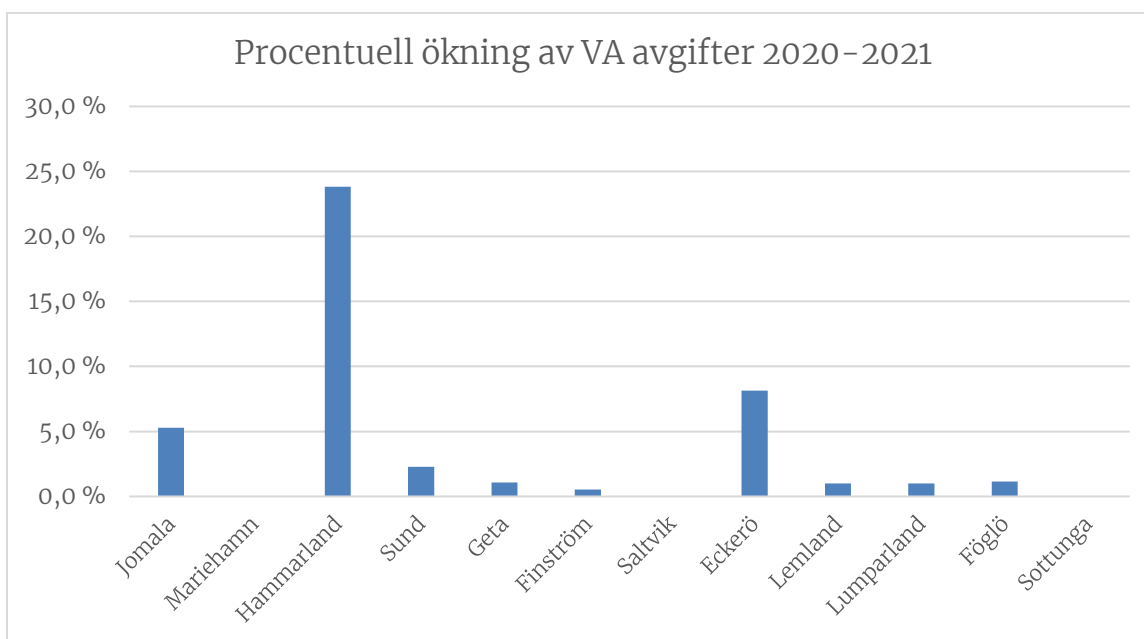
	Årskostnad medel 2022	Förändring jämfört med föregående års taxa	Månadskostnad per hushåll
Typhus A (2022)	1 184 € (1 145€)	3,4 % ökning (3,1%)	99 € (95€)

	Årskostnad medel 2021	Förändring jämfört med föregående års taxa	Månadskostnad per hushåll
Typhus A (2021)	1 145 € (1 111€)	3,1 % ökning (N/A)	95 € (93€)

	Årskostnad medel 2020	Förändring jämfört med föregående års taxa	Månadskostnad per hushåll
Typhus A (2020)	1 111 €	(N/A)	93 €

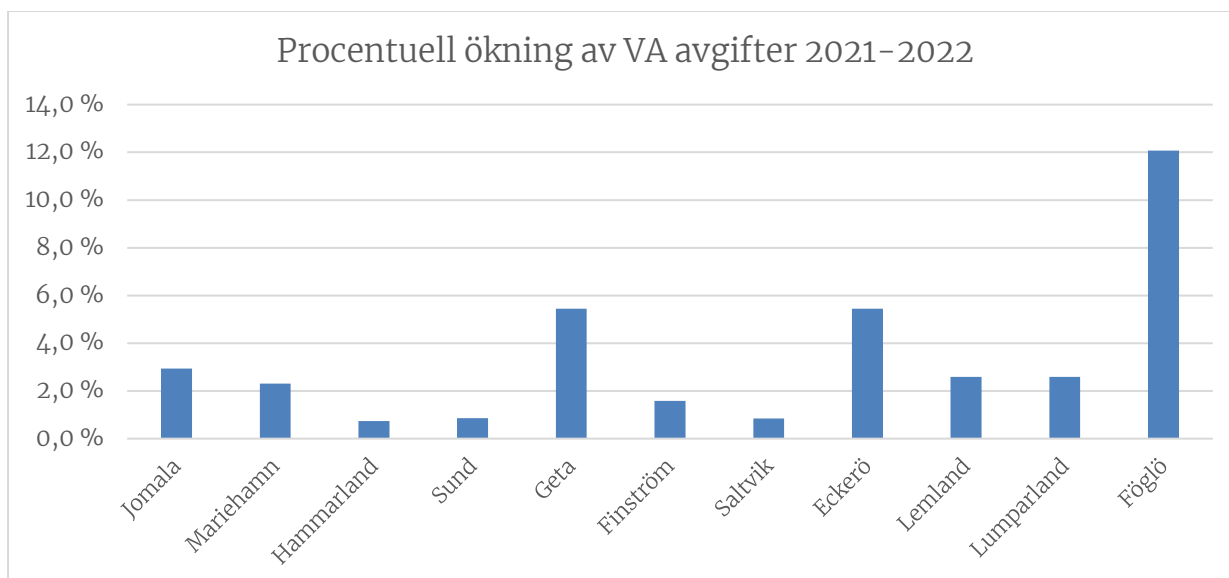
Tabell 1. Jämförande årskostnader VA inklusive moms 2020–2022.

VA avgifter har ökat med drygt 3 % i medelvärde för 2021 och 2022.

Tabell 2. Procentuell förändring av VA avgifter 2020–2021

Kommunernas höjningar 2020–2021 visar på att 9 av 12 kommuner låg under medeltalet för VA-avgiftshöjning om 3,1 %. Mariehamn, Saltvik och Sottunga lämnade taxan oförändrad och ingen kommun sänkte sin VA-taxa. Hammarland höjde taxan med 23,4% vilket påverkar medelvärdet.

Kommunernas höjningar 2021–2022 visar på att 9 av 12 kommuner låg under medeltalet för VA-avgiftshöjning om 3,4 %. Sottunga lämnade taxan oförändrad och ingen kommun sänkte sin VA-taxa. 11 av 12 kommuner höjde taxan och Föglö sticker ut något då de höjde taxan med 12,1%.

Årskostnaden 2022 mellan kommunerna varierar mellan 888€-1538€ vilket motsvarar en skillnad på 173 %.

Mariehamns Stad och Jomala kommun har högst invånarantal och lägst årskostnader. Föglö kommun har den högsta årskostnaden men också ett lågt invånarantal.

Drastiska taxehöjningar har sällan att göra med stora kostnadsförändringar. För åländska kommuner handlar det vanligtvis om att nå en ökad kostnadstäckning och att avskrivningar börjat räknas in i beräkningsgrunden för taxesättning. Det sistnämnda beslutades till exempel i Lemlands kommun inför år 2018 då vatten- och avloppstaxorna höjdes med 25 respektive 15 procent. VA-samarbetets mål med en kontinuerlig översyn av taxeutvecklingen är att de ska vara rättvisa, skäliga och förutsägbara. Ifall en kontinuerlig översyn saknas kan VA-taxeutvecklingen medföra drastiska ökningarna som kan ge stora konsekvenser för hushållen.

Dricksvatten

Kostnader för dricksvatten innehåller en vattengrundavgift, vattenbruksavgift och i vissa kommuner en vattenmätaravgift.

En normalvillas årliga grundvattenavgift varierar mellan 57–248 €. Finströms kommun har lägst och Föglö kommun har högst grundvattenavgift. Mariehamns stad tar inte ut någon vattengrundavgift.

Vattengrundavgifterna är låga i förhållande till den genomsnittliga årskostnaden för en normalvilla. Vattengrundavgiften motiveras med att infrastrukturen ska underhållas och kunna tillhandahålla dricksvattenförsörjning oberoende plats och förbrukning. Vattengrundavgiften är samtidigt en utjämnare av ekonomisk balans i verksamheten eftersom inkomster knutet till förbrukning kan variera från år till år samtidigt som kommunen ska säkerställa sig om att avgifterna ska täcka kostnaderna för vattentjänsten.

Vattenbruksavgifterna i kommunerna varierar mellan 2,27–5,72 €/m³. Finströms kommun har lägst och Föglö kommun har högst vattenbruksavgift.

En normalvillas årliga vattenmätaravgift varierar mellan 8–77 €. Finströms kommun har lägst och Mariehamns Stad har högst vattenmätaravgift. Mariehamns Stad har dock inte någon vattengrundavgift då den inkluderas i den årliga vattenmätaravgiften vilket gör påståendet att Mariehamns Stad har högst vattenmätaravgift en aning missvisande.

Vattenmätaravgift uppbärs i 7 av 12 kommuner inom VA-samarbetet och syftar till att finansiera befintliga och ersättande vattenmätare hos abonnenten. I de kommuner som inte uppbär årlig vattenmätaravgift så ingår vattenmätaren vanligtvis i anslutningsavgiften, och vid mätarbyte köper abonnenten ny av kommunen. Kommunen beslutar ifall vattenmätaravgift ska uppbäras och vilka ytterligare tjänster som ska ingå i den, till exempel installation.

Avloppsvatten

Kostnader för avloppsvatten innehåller endast en avloppsbruksavgift då lagstiftningen inte tillåter uttag av en grundavgift.

Avloppsbruksavgifterna i kommunerna varierar mellan 3,22–6,22 €/m³. Mariehamns stad har lägst och Lemland/Lumparland har högsta avloppsbruksavgifterna.

VA taxor i Sverige och Finland

En normalvillas genomsnittliga årskostnad på 1280 € för kommunalt VA på Åland kan jämföras med en årskostnad om 768€ i Sverige och 1150€ i Finland.

Ålands högre kostnadsbild i jämförelse med Sverige kan delvis förklaras med att Sverige generellt har högre anslutningsavgifter vilket medför att an kan hålla lägre bruksavgifter.

I jämförelse mot Finland är kostnaden inte lika stor och då har också jämförelser gjorts med skärgårdsregioner. Dock är Åland en ö och kan inte koppla ihop sitt ledningsnät med närliggande landskap för att uppnå stordriftsfördelar på samma sätt som de kan på fastlandet.

VA-verksamhetsområden på Åland är mycket geografiskt spridda och mycket små vilket är fördyrande.

11. Analys

Det finns ännu inte så många år av statistik att jämföra med så det är svårt att tyda trender. Vartefter statistiken årligen byggs upp blir bilden av den kommunala VA-sektorns ekonomiska utveckling tydligare.

VA-taxorna har hamnat i blickfånget i takt med ökad medvetenhet om kostnadstäckning för drift, finansiering av förnyelse och utbyggnad av VA-anläggningar och deras investeringsbehov.

Kommuner med låga anslutningsavgifter till vatten- och avloppsnät kan indikera på att de inte reflekterar det riktiga värdet att ha tillgång till allmänt VA. Anslutningsavgifter med en beräkningsgrund som inte säkerställer kostnadstäckning bidrar till underkapitalisering av den kommunala VA-sektorn redan från början. Låga anslutningsavgifter som inte täcker de faktiska kostnaderna belastar det befintliga VA-kollektivet. En låg anslutningsavgift kan på sikt resultera i högre brukningsavgifter på samma sätt som Sveriges höga anslutningsavgifter kan ge lägre brukningsavgifter. Anslutningsavgifter och brukningsavgifter påverkar varandra. Därför är anslutningsavgifters nivå högst relevanta när VA-taxor diskuteras, även om debatten ofta enbart berör brukningstaxans nivå. Samtidigt är anslutningsavgifterna för befintlig infrastruktur sedan länge redan fastställda och ändras inte nämnvärt.

I vår omvärld pekar flera faktorer på att VA-taxor kommer behöva höjas i en högre takt på grund av förnyelse av åldrande anläggningar, ökade krav på avloppsrening och klimatförändringarna. Vi vet ännu inte vad en hållbar VA-taxeutveckling borde ligga på för Åland. I Sverige talar man om en årlig höjning om fyra procent utöver inflationen för att klara framtida investeringsbehov.

VA-samarbetet har konstaterat att det behövs en samlad nulägesbild över den kommunala VA-sektorns finansiering och hur den utvecklas. Utöver VA-taxornas utveckling finns ett behov att utreda VA-sektorns framtida investeringsbehov såsom ny- eller utbyggnation av vattenreningsverk och avloppsreningsverk och dess verksamhetsområden.

Med en nulägesbild över VA-taxors utveckling i kombination med kostnadsbilden för framtida investeringar kan en ekonomiskt hållbar VA-taxeutveckling presenteras.

Olika kostnader i kommunerna

I matrisen nedan beskrivs en enkel förklaringsmodell till varför taxorna varierar mellan kommunerna. Fördjupar man analysen genom att titta på olika samband

mellan taxor och några andra faktorer blir bilden mer nyanserad och samtidigt mer komplicerad.

Påverkansfaktor	Hur det varierar	Effekt för VA-kostnad	Parameter för jämförelse
Antal anslutna, kommunstorlek	Stor eller liten 'kundbas' beroende på kommunstorlek eller VA-organisation i samverkan fler kommuner.	Fler kunder ger ett större intäktsunderlag och fler som delar på nödvändiga kostnader. En tillräcklig 'kritisk massa' (kundbas/intäktsunderlag) för att ha beredskap/personal, nödvändig kompetens, agera beställare i projekt och ha processkunskap 'in-house' ger lägre kostnader.	Antal anslutna till VA alt. befolkning
Tillväxt	Befolkningsförändring. Övrig samhällsutveckling positiv ger investering i annan infrastruktur och stärkta kommunala organisationer som gynnar VA (ex gata, samhällsplanering). Betalningsvilja och fastighetsägares möjlighet att betala höga anslutningskostnader hög/låg.	Tillväxt och exploateringar täcker en större del av dagens investeringsbehov. Framtidssatsningar och kapacitetsutbyggnad belastar ej i samma utsträckning befintligt VA-kollektiv.	Demografisk utveckling. Fastighetspriser
Bebyggelsestäthet	Olika andel gles bebyggelse med många små tätorter respektive tät stadsbebyggelse.	Mer anläggningar och ledningsnät per ansluten person ger totalt sett högre kostnader	Ledningslängd per ansluten
Geografi, vatten, miljö	Topografi, nederbörd, vattentillgång, behov av miljöskydd etc.	Mer utmanande naturgivna förutsättningar kräver mer avancerade och kostsamma VA-system.	Region (tätort, landsbygd, skärgård)
Historik VA-ekonomi	Avskrivna investeringar finansierade av landskapsbidrag på 1900-talet eller större lån med höga kapitalkostnader.	Kapitalkostnader ökande p.g.a. renoveringsbehov befintliga anläggningar och ökande miljökrav men intäktsbasen samma eller minskande.	Andel kapitalkostnad alt. total kapitalkostnad per ansluten
Samverkan	En enskild liten kommuns verksamhetsområde med hundratalet anslutna, eller stad med upp till 12 000 invånare anslutna.	Dricksvattenproduktion och avloppsrening har uppenbara skalfördelar.	Befolkningsunderlaget för samverkansorganisation.

12. Diskussion och förslag

Modellen med Typhus A ger en mer rättvis bild över hushållens årlig VA-kostnad jämfört med att enbart se på förbrukningstaxorna som idag är det normala i lokalmedia. Det skulle vara intressant att jämföra årliga Va kostnaden med andra konsumtionsutgifter.

I VA-samarbetets arbete har det märkts av en ökad tendens bland deltagarkommunerna att öka kostnadstäckningen för VA-verksamheten. Skattemedel är hårdvaluta i de ekonomiskt utsatta kommunerna vilket motiverar VA-sektorn att fortsätta sträva efter en långsiktigt hållbar VA-taxeutveckling och därmed skapa ekonomiska förutsättningar för sin verksamhets drift och utveckling.

Ska framtidens konsumenter acceptera en ökning av VA-taxorna är det nödvändigt att taxorna upplevs skäliga och rättvisa i hela landskapet.

En utvecklad samverkan i olika former med skalfördelar och god planering och hushållning kan dämpa behovet av taxehöjningar. Dock finns behov om beredskap för vattenförsörjning och utökad kapacitet för avloppsvatten som måste finansieras med ökade taxor.

Den kommunala VA-sektorn är överens om att Åland behöver en ny modern lag om VA-tjänster som skapar förutsättningar för en hållbar ekonomisk utveckling.

13. Begreppsförklaringar

Anslutningsavgift Är den engångsavgift som en fastighetsägare betalar när hen har fått en förbindelsepunkt för sitt kommunala VA upprättad.

Brukningsavgifter Kan inom dricksvattenförsörjning inkludera vattengrundavgift, vattenmätaravgift samt förbrukningsavgift för vatten.

Inom åländsk avloppsvattenförsörjning finns endast brukningsavgift.

Avloppsbrukningsavgiften baserar sig på ett hushålls uppmätta vattenförbrukning.

Vattengrundavgift Vattengrundavgift uppbärs för möjligheten att kunna använda vattentjänsten, även ifall inget vatten förbrukas. Kommunerna motiverar vattengrundavgiften på olika sätt. Vattengrundavgiften är allt viktigare för den ekonomiska balansen ju färre abonnenter som är anslutna inom verksamhetsområdet. En högre vattengrundavgift kan tillämpas för att hålla en lägre vattenbruksavgift. (**Grundavgift** för avlopp är inte tillåtet enligt åländsk lagstiftning.)

Vattenmätaravgift Uppbärande av årlig vattenmätaravgift borgar för att täcka kostnaden för förnyelse av densamma.

Förbrukningsavgift Är en avgift som baserar sig på den volym som förbrukas uppmätt i kubikmeter m³.

Typhus A Ett åländskt Typhus A är ett enfamiljshus motsvarande normalvilla med en vattenförbrukning 150 m³ / år ansluten till allmänt vatten och avlopp

14. Referenser

Deltagande kommuner i VA samarbetet, VA taxor 2023

Taxestatistik 2022, Svenskt Vatten (www.svensktvatten.se)

Kommentarer till 2022 års taxestatistik, Svenskt Vatten (www.svensktvatten.se)

ÅSUB (www.asub.ax)

Statistikcentralen (www.stat.fi)